

Інформаційно-соціальний вісник «Громадський діалог»

Щоквартальний бюлетень,
Випуск 3, лютий 2009

Школярі Донецької області проти найгірших форм дитячої праці

14 -15 лютого 2009 року понад 50 школярів з Донецька, Горлівки, Харцизька, Шахтарська, Тореза та професійні дебатели з чотирьох шкіл Донецька обговорили своє бачення щодо шляхів боротьби з найгіршими формами дитячої праці в Україні. Дискусія проходила в форматі політичних дебатів Карла Поппера.

«Залучивши старшокласників до дискусії на таку важливу для них тему, ми намагалися краще поінформувати, насамперед, дітей зі складних сімей про наслідки важкої праці, - сказала організатор заходу, директор Донецького молодіжного дебатного центру Валентина Дьомкіна. Головне наше завдання - запобігти потраплянню дітей на ринок праці та мотивувати дітей до навчання в школі й отримання професії».

Не зважаючи на те, що більшість учасників вперше отримали досвід публічних дебатів, дискусія виявилася жвавою: юні дебатели не на словах, а зі свого власного досвіду знають, що таке небезпечна і важка робота. Школярі розповіли, що основною причиною, з якої діти змушені працювати, є скрутна економічна ситуація в родині та брак коштів на найнеобхідніше.

Валентина Дьомкіна
Координатор проекту «Протидія використано найгірших форм дитячої праці: комплексний підхід в Донецькому регіоні»

За даними соціологічних досліджень, близько 350 тисяч українських дітей змушені працювати. У всьому світі 246 млн. дітей віком від 5 до 17 років працюють. 8,4 млн. дітей виконують важку роботу. В світі немає країни, в якій не проявлялась би в тій чи іншій формі проблема дитячої праці.

Оскільки формат дебатів дозволяє всебічно розглянути проблему, вислухати безліч думок і ідей щодо її вирішення, учасники усвідомили негативні наслідки такої праці: погіршення здоров'я, ризики потрапити в кримінальне середовище, а найголовніше - нестачу часу для навчання у школі. Тож, не секрет, що мало хто з них може похвалитися гарними оцінками.

Обговорення проходило за двома темами: «Освіта ефективний спосіб протидії найгіршим формам дитячої праці» та «Необхідно донести інформацію про торгівлю людьми до кожної дитини в школі». Учасники турніру зазначили, що в Україні надзвичайно низький рівень обізнаності щодо використання дитячої праці та торгівлі людьми/дітьми. Влада тільки в 2005 році визнала наявність цих проблем в країні. Також школярі визначили освіту як головний елемент протидії найгіршим формам дитячої праці та торгівлі людьми/дітьми, запропонували використовувати неформальну освіту, а саме дебатні турніри, різноманітні конкурси, рольові ігри та інтерактивні семінари під час інформування дітей, особливо з депресивних міст, з метою Попередження їх потрапляння на ринок праці.

Проект виконується Донецьким молодіжним дебатним центром в рамках Міжнародної програми з викорінення найгірших форм дитячої праці Міжнародної організації праці (ІПЕК-МОП) в співпраці з державними службами та управліннями, громадськими організаціями та профспілками.

Дії за проектом - зима 2009

Короткотривалі курси професійного навчання

М. Харцизьк - оператори ПК

м. Торез - автослюсарі

м. Горлівка - токарі

м. Шахтарськ - кухарі

Перші дні нового року відзначилися не тільки яскравим сяйвом зимових свят, але й визначною подією в житті 62 підтків - випускників короткотривалих курсів професійного навчання. Кожен з них протягом трьох місяців мав змогу навчатися за обраною спеціальністю: оператор ПК у м.Харцизьку, автослюсар - у м. Торезі, токар - у м.Горлівці та кухар - у м. Шахтарську, і по закінченню отримати не тільки корисні професійні навички, але й свідоцтво державного зразка, що відкриває шлях до офіційного працевлаштування.

Ми звернулися до учасників курсів з проханням розповісти про власні враження:

В групі навчались підлітки, які залучені до найгірших форм дитячої праці та опинилися в таких життєвих умовах, що змушують їх працювати. Треба відзначити, що курси дуже сподобалися дітям. Вони набули навички по ремонту автомобілів. Сьогодні на ринку праці це професія, яка має попит. Учні під час проходження курсів зрозуміли, що сьогодні є дуже важливим отримати таку професію, яка була б до душі та яка гарантовано дає відповідь на матеріальну забезпеченість майбутнього. Усі підлітки, а їх у групі навчалось 17, з інтересом та зацікавленістю відвідували теоретичні та практичні заняття. Протягом навчання вони поєднували навчання у школі з навчанням на курсах. Багато хто з учнів, які отримали свідоцтво, має тепер можливість легально працевлаштуватись, та працювати за професією, яка їм подобається. Завдяки проекту учні об'грантовано спланували своє майбутнє та зрозуміли, наскільки важливою є професія у житті людини.

Серікова Людмила Василівна, заступник директора Торезького професійного ліцею м.Торез

Мені хочеться висловити свою думку і думку всіх учасників курсів за спеціальністю «Слюсар з ремонту автомобілів», які проводилися в Торезькому професійному ліцеї. Курси, які було організовано Донецьким молодіжним дебатним центром, були дуже корисні. Вони відкрили перед нами двері до світу професії. Показали, що маючи кваліфікацію й навички за спеціальністю, ми можемо легально працювати на підприємствах і бути захищеними соціально. Ми в групі всі різні за характером і темпераментом, але мета у всіх одна: отримати професію. І ми її отримали.

Для нас всіх було дуже приємно отримати від центру на початку і в кінці навчання подарунки. Вияви турботи з боку центру були дуже приємними. Хочеться висловити щире подяку викладачам та майстрам ТПЛ, які нас терпливо та професійно навчали, натхненно передаючи нам необхідні знання.

Акімов Олексій

Мені сподобалася сама ідея курсів, бо вони дають підліткам шанс легше влаштуватися в дорослому житті. Необов'язково, щоб хтось з учасників вибрав спеціальність автослюсар як провідну, але мати кілька спеціальностей на сучасному ринку праці дуже вигідно. Ще мені сподобалося викладання предметів на курсах. Також мені сподобався внутрішній клімат в колективі. Я вдячний Донецькому молодіжному дебатному центру за такий шанс і за то, що я познайомився з такими добрими людьми.

Кононенко Олександр

Дії за проектом - зима 2009

Тепер я знаю, що в мене є майбутнє.....

Єсіпова В.П.
Начальник Служби у справах дітей м. Харцизька”

З Вовкою ми познайомилися, коли йому було 12. Пропуски занять, неслухняність, конфлікти з вчителями й матір'ю, дрібні крадіжки це не повний арсенал його негативних проявів. Протягом навчання в школі його вважали трудною дитиною з неадекватною поведінкою. З ним постійно відбувалися якісь пригоди. Одного разу, коли він відпочивав в дитячому оздоровчому таборі м. Святогірська, то вирішив звернути на себе увагу наловив жаб, нагодував ними котів, а потім пішки пішов в Харцизьк. Що тут почалося! Визивали мати, повідомляли до служби у справах дітей, міліції, хлопця наказували. І так було завжди. Вовку постійно «виховували», «приймали міри»....

Вовка ріс у проблемній родині - без батька, ніхто не цікавився ним й не розумів його. Мати працювала на важкій праці й часто хворіла. Однієї заробітної плати матері часто не вистачало. Часті скарги на сина виводили її з себе, вона постійно кричала, скаржилася на нього й ніколи не захищала. Після таких сварок Вовка часто йшов з дому на всю ніч до комп'ютерного клубу, туди, де нема дорослих і «вихователів». Він просто ненавидів несправедливість, говорив то, що думав і захищався сам, як міг. І ніхто не знав, що хлопець щоліта й щоосені працював на ринку, на будівництві, виконував будь-яку роботу, аби тільки платили, щоб купити одяг до 1 вересня. Нерідко доводилося працювати протягом цілого дня, не зважаючи на пекуче сонце чи холод, виконуючи роботу, яку зазвичай не хотілося виконувати дорослим. Й отримувати за те копійки, за які ніхто б з дорослих працювати не погодився би. Було й таке, що дорослі «дяді» обманювали, обіцяли й не платили.

Яке майбутнє очікувало хлопця? Без розуміння в родині і серед однолітків, без освіти і бажання навчатися, з досвідом праці і підірваним здоров'ям маленький дорослий з сумними очима й пустою в душі... один серед тисяч так само знедолених й занурених у власний світ, в якому немає думок про майбутнє і є лише природний інстинкт: вижити сьогодні!

Саме такого хлопця зустріли представники соціальних служб м. Харцизька, що проводили моніторинговий візит з метою виявлення дітей, задіяних до найгірших форм дитячої праці.

В цьому році він поступив вчитися до училища на короткотермінові курси професійного навчання за спеціальністю «оператор комп'ютерного набору». Нічні походи до комп'ютерного клубу замінилися прилежним сидінням й навчанням на шкільній лаві. Змінився колектив, оточення. Тут ніхто не знав про колишній ярлик «нездари» й до того ж кожний мав за плечима «свою історію». Хлопець на очах виріс й подорослішав. І був гордий від того, що саме йому запропонували отримати такі перспективні й цікаві навички. Вовка не пропустив жодного заняття, оволодів комп'ютером на 60-70 %. Під час фінальної презентації його робота увійшла до числа найкращих. Хлопець став самостійнішим й впевненішим у собі. Скільки радості було в очах Вовки під час отримання свідоцтва!

Що попереду? Звичайно ж, короткострокові курси не можуть буди вирішенням всіх проблем, але саме вони є тим поворотним пунктом, який є важливим у житті кожної людини. Хлопець побачив, що є інші сторони життя. Що він може й любить(!) вчитися, і навіть бути серед найкращих! Що він не один, у кого є проблеми, і не один, коли стикається з проблемами, - тепер він знає, де отримати підтримку й знайти допомогу! Ну, і головне, у дитини з'явилася реальна мрія стати приватним підприємцем і самому організувати комп'ютерний клуб дозвілля для молоді.

В 30 обраних навчальних закладах Донецької області (школах та інтернатах, де навчаються діти групи ризику потрапити до найгірших форм дитячої праці) тривають заняття за двома інноваційними методиками “КРИК” та “Життєві навички для дітей групи ризику”. До нас постійно долітають історії успіху з цих закладів:

Програма формування життєвих навичок дає змогу не тільки ознайомити дітей з поняттями та факторами найгірших форм дитячої праці, а й відчути кожній дитині важливість розвитку особистих якостей. Інтерактивні форми роботи допомогли дітям розкритися у сфері спілкування.

Москаленко О.Л., ОШ 67, Донецьк

Тренінгові заняття мають позитивний вплив не тільки щодо оволодіння інформацією в сфері дитячої праці, а й розвитку особистості таких учнів, оскільки на навчальних заняттях в умовах важкої конкуренції та з причини великих прогалин у знаннях такі учні не можуть проявити себе з позитивного боку, а звертають на себе увагу тільки порушуючи дисципліну. На заняттях з КРИКу у них є можливість проявити свої творчі здібності, навчитися висловлювати свої думки не боячись бути висміяними. Така система дозволяє підвищувати самооцінку, надає інформацію про права та обов'язки дитини, та позитивно впливає на розвиток особистості взагалі.

Смагіна І.О., Харцизьк

Інформаційно-соціальний вісник «Громадський діалог»

Треба вірити в дива....

**Тетяна Охріменко,
Молодіжний тренер за програмою
«Викоренення найгірших форм дитячої праці»**

Жили-були.... Але спочатку було так....

Жив собі на світі хлопчик. Йому було 15 років. Доля буда неласкава до нього настільки, наскільки це було можливо. Батько пішов з родини, коли хлопцю виповнилося рік, а мати після ще одного невдалого заміжжя почала опускатися нижче і нижче. Черговий «коханець» в пориві п'яної бійки допоміг скінчитися нікчемному життю. Мати померла, коли хлопцю було 10. До цього він жодного раз не був у школі. Залишилася в нього тільки бабуся. Ясний світ в темряві його життя. Вона навчила його читати, й рахувати, й писати, але оскільки у матері не було постійної прописки, до школи вчасно його не взяли.

Коли померла мати, бабуся оформила опіку. В 11 років хлопець потрапив до 1-го класу інтернату, потім одразу до 3, 5, 7 і 8-го. І от, в 8-му класі він прийшов на тренінг «Викоренення найгірших форм дитячої праці» і зустрів тренера; всі діти просто звали її мама Таня. Він знав, що таке дитяча праця й її найгірші форми не за книжками. В 7-му класі він з друзями крав метал, на чому й попався йому дали 3 роки умовно, і він повинен був щомісяця приходити до міліції та відмічатися там.

Він приходив на тренінги, потім вся група поїхала до навчально-оздоровчого табору. Все йшло добре, і ніби то нічого не віщувало біди. Хлопець дорослішав, ставав краще й розумніше, в свої 15 виглядав и мислив як у 18. Після повернення з табору він відмовився повертатися до інтернату. Жив у бабусі, працював на ринку. Мама Таня приїжджала до нього й вмовляла повернутися до інтернату. Були обіцянки, але тільки на словах.

Прийшовши в листопаді проводити черговий тренінг, вона почула: «Мамо Таню, а знаєте, його посадили». Слова різанули слух, і вже увечері вона була в нього вдома. Хлопчисько солодко спав в своїй кроваті. Нічого не сказав, вона повернулася додому.

Тільки потім вона дізналася, що суд насправді був в листопаді. Оскільки він три місяці не відмічався, йому відмінили умовне покарання. Тільки от, чомусь, без його присутності у суді.

Намовляння повернутися до інтернату продовжувалися. Він погодився....і приїздив тільки на тренінги. Нарешті, після новорічних свят мама Таня вмовила його повернутися до занять. Виходячи з дому 17 січня, він сказав: «Знаєш, Тань, в мене таке відчуття, що я йду звідси надовго...» Так і сталося....

19 січня, в свій день народження вона почула в слухавці плачущий голос бабусі: «Таню, що робити? Його забрали...» Потім була поїздка до інтернату й новина про те, що коли він приїхав на заняття, його забрала міліція. Вирок врешті-решт набув сили, тільки чомусь через 2 місяці. Поки він був вдома, ніхто його не шукав.

Потім були побачення, листи, звернення до різних інстанцій. Тренінги пішли йому на користь він, принаймні, міг захистити свої права. А мама Таня писала прохання про помилування президенту....

І от, через рік і 3 місяці, на Великдень, дзвінок: «Таню, я вдома, мене помилували». Вона не вірила почутому, не могла уявити, що її лист дійшов.

Він був в числі 14 помилуваних по Україні.

Зараз він навчається в училищі за спеціальністю каменяря, допомагає бабусі. Сподіваюся, все в нього вийде....

А кажуть, що див не буває...Бувають, якщо в них вірити....

Редакція бюлетеню:
Донецький Молодіжний Дебатний Центр
проспект Ілліча, 79/31
83003, Донецьк
тел./факс: (062) 385 98 39

Міжнародна організація праці
Міжнародна Програма з викоренення
найгірших форм дитячої праці
(МОП-ІПЕК)

Донецький
молодіжний
дебатний
центр